

Na osnovu člana 35, stav 1, podstav 1.1, Zakona br. 03/L-209 o Centralnoj banci Republike Kosovo (Službeni list Republike Kosovo, br. 77/16 avgust 2010) , i člana 4, stav 3, člana 90, člana 91, stav 4, i člana 92, stav 3, Zakona br. 05/L-045 o osiguranjima (Službeni list Republike Kosovo, br. 38/24 decembar 2015), Odbor Centralne banke na sastanku održanom 30. novembra 2017. godine, usvojio je sledeće:

UREDBA O KONSOLIDOVANOM NADZORU GRUPA OSIGURANIKA

Član 1 Cilj i delokrug

1. Cilj ove Uredbe je da utvrdi konsolidovani nadzor grupa osiguranika.
2. Odredbe ove Uredbe se sprovode za sve licencirane osiguranike od strane CBK-a, koji rade u Republici Kosovo.

Član 2 Definicije

1. Svi izrazi koji se koriste u ovoj Uredbi imaju isto značenje sa izrazima definisanim u članu 3 Zakona br. 05/L-045 o osiguranjima (u daljem tekstu: Zakon o osiguranjima) i/ili sa sledećim definicijama za potrebe ove Uredbe.
 - a) " *Holding kompanija* " je matična kompanija koja poseduje akcije druge kompanije koja omogućavaju kontrolu svojih politika i upravljanja.
 - b) " *Grupa* " podrazumeva poslovnu grupu sastavljenu od matične kompanije, njenih kontrolisanih kompanija i svih subjekata nad kojima matična kompanija ili njena kontrolisana kompanija ostvaruje značajan interes ili učešće.
 - c) " *Matična kompanija* " označava poslovnu grupu koja ima jednu ili više filijala.
 - d) " *Filijala* " je ekonomska jedinica, koju kontroliše druga ekonomska jedinica koja je poznata kao matična kompanija.
 - e) " *Povezana kompanija* " je vrsta odnosa u kojem jedna od kompanija poseduje manje od većine akcija druge kompanije, ili vrsta odnosa u kojem najmanje dve različite kompanije su filijale velike kompanije.
 - f) " *Konsolidovani nadzor* " predstavlja opštu procenu - kako kvantitativne tako i kvalitativne finansijske snage grupe kojoj pripada osiguranik, čiji je cilj da procenjuje mogući uticaj drugih kompanija grupe na osiguranika.

- g) *“Konsolidovani finansijski izveštaji”* su finansijski izveštaji grupe predstavljeni kao finansijski izveštaji jedine ekonomske jedinice.
- h) *“Individualni finansijski izveštaji”* su finansijski izveštaji koji su predstavljeni od strane matične kompanije, investitora u učešću ili preduzetnika u zajedničkoj kontrolisanoj ekonomskoj jedinici, u kojoj se investicije obračunavaju na osnovu direktnog interesa neto kapitala, a ne na osnovu izveštavanih rezultata i neto aktiva jedinice u kojoj je uloženo.

Član 3

Kontrolisani nadzor grupnih osiguranika

1. Konsolidovani nadzor osiguranika u grupi vrši se u cilju praćenja finansijskog stanja osiguranika u grupi i zaštiti osiguranika i poverilaca od rizika kojima je osiguranik izložen kao rezultat veza sa drugim subjektima u grupi. Konsolidovani nadzor osiguranika u grupi znači konsolidovano praćenje opšteg stanja osiguranika koje se odnosi na standardima nadzora o:
 - a) Konsolidovanom obračunu sopstvenih sredstava;
 - b) Konsolidovanom obračunu izveštaja sposobnosti plaćanja;
 - c) Konsolidovanoj kontroli adekvatnosti sopstvenih sredstava za pokrivanje rizika tržišta;
 - d) Konsolidovanoj kontroli izloženja riziku;
 - e) Konsolidovanim ograničenjima investicija od kreditnih institucija van sektora osiguranja;
 - f) Konsolidovanom nadzoru koji se takođe primenjuje u grupama koje obuhvataju investicione kompanije.
2. Konsolidovani nadzor osiguranika u grupi obuhvata:
 - a) Prikupljanje i verifikaciju informacija koje su neophodne za ciljeve nadzora;
 - b) Nadzor među-grupnih transakcija predviđenih članom 91 Zakona o osiguranjima;
 - c) Nadzor adekvatnosti kapitala grupe;
 - d) Preduzimanje korektivnih mera u slučaju ugrožavanja osiguranika u grupi koje proizilazi iz aktivnosti ili finansijskog stanja nekog drugog osiguranika u grupi osiguranika.
3. Prema članu 91 Zakona o osiguranjima, osiguranici koji su deo grupa osiguranja, izveštavaju svake godine CBK-u o svim među grupnim transakcijama. CBK će vršiti praćenje svih značajnih transakcija u skladu sa odredbama člana 91, stavova 2 i 3 Zakona o osiguranjima.

Član 4

Opseg nadzora grupe

1. CBK će tačno odrediti obim nadzora grupe osiguranika o kojem se sprovodi konsolidovani nadzor.
2. U cilju procene snage grupe osiguranika kao celine, za CBK je značajno da se vrši procena rizika u svim značajnim delovima grupe. To će se uraditi i na kvantitativnoj i

kvalitativnoj osnovi. CBK će utvrditi koje kompanije grupe predstavljaju značajan rizik i prijavice ih u konsolidaciji. Ako član grupe nema značajan rizik i veze između kompanija su loše, ne uključivanje takvih kompanija u okviru konsolidacije može biti prihvatljivo. Ne finansijske kompanije mogu biti isključene samo ako su veze loše ili ako se rizici smatraju minimalnim. Kada su veze tesne, CBK može zatražiti od osiguranika da vrši reorganizaciju grupe kako bi finansijski deo bio nezavisniji.

3. Kada grupom osiguranika upravlja matični osiguranik, konsolidovani nadzor je relativno jasan, koji uključuje sve filijale osiguranika i povezane kompanije. Ali takođe može biti poželjno da se nadgleda grupa na konsolidovanoj osnovi, gde je matična Holding Kompanija ili drugi subjekat koji sam nije subjekat nadzora. U tom slučaju biće određena grupa uključujući osiguranika, matičnu kompaniju i druge povezane kompanije koje prema CBK-u predstavljaju potencijalni rizik prema osiguranicima i poveriocima osiguranika. Dakle, grupa osiguranika će se definisati kao uključivanje svih subjekata u zajedničkoj kontroli. To ne isključuje mogućnost uključivanja i onih kompanija koje nemaju većinu u posedovanju. CBK će koristiti praktične testove da bi utvrdila ukoliko ekonomska jedinica čak iako nije u većinskom vlasništvu, međutim i dalje se efikasno kontroliše od grupe, da li potencijalno izlaže riziku osiguranike i poverioce osiguranika.
4. Kada je osiguranik član grupe koja obuhvata osiguranika ili stranu kompaniju, CBK će u tom slučaju konsolidovati samo osiguranika i bilo koju kompaniju povezanu na Kosovu, bez obzira na to da li su podređeni subjekti osiguranika na Kosovu ili podređeni subjekti stranih ogranaka u grupi. CBK očekuje da nadzornici matične zemlje budu odgovorni za konsolidovani nadzor cele grupe, kao što je definisano u članu 10, stav 1, Zakona o osiguranjima. Pre licenciranja takvog osiguranika i u kontinuitetu CBK će proveriti ako grupa nastavlja da podleže efikasnom konsolidovanom nadzoru od njenog nadzornika u matičnoj zemlji. Ako CBK nije zadovoljna, može preduzeti korake da bi se osiguralo da je aktivnost osiguranika na Kosovu izolovana od razvoja u drugim mestima. Ovo može uključiti promene u strukturi akcionara osiguranika.

Član 5

Kvantitativni nadzor

1. Kvantitativni nadzor grupe osiguranika za potrebe ove uredbe podrazumeva pripremu konsolidovanih finansijskih izveštaja kao što se zahteva Međunarodnim standardom računovodstva (SNK) 27 i članom 71, stav 2, Zakona o osiguranjima. CBK može odrediti stepen konsolidacije za ciljeve računovodstva zasnivajući se na testovima, na osnovu SNK 27. Međutim, u okviru svog obima konsolidovanog nadzora CBK može uključiti ekonomske jedinice koje ne podležu konsolidovanom računovodstvu. Dakle, činjenica da jedna ekonomska jedinica nije konsolidovana za ciljeve računovodstva ne znači da se neće tretirati kao deo grupe u cilju konsolidovanog nadzora.
2. Od grupe osiguranika takođe će se zahtevati da pripremaju i dostave CBK-u bilans stanja i druge statističke izveštaje na konsolidovanoj osnovi. To će omogućiti izračunavanje koeficijenata adekvatnosti kapitala za grupu u celini, da bi se osiguralo da se ne vrši dvostruko prebrojavanje kapitala. Zahtevi i obaveze unutar grupe u ovom procesu biće

eliminirani. U slučaju zavisnih subjekata osiguranika, investicija u osiguranika će se odbiti iz kapitala matične kompanije u cilju utvrđenja kapitala grupe. Za detaljnu primenu zahteva adekvatnosti kapitala u grupi osiguranika, osiguranici treba da postupaju u skladu sa Uredbom o adekvatnosti kapitala osiguranika.

3. Kvantitativni izveštaji će takođe omogućiti obračun velikih izloženosti i deviznih pozicija za grupu u celini. Izloženosti osiguranika prema rizicima tržišta biće procenjene na osnovu grupe. Uredba CBK-a o izloženosti jedinog osiguranog slučaja će se primeniti za grupu o kojima je CBK utvrdilo primenu konsolidovanog nadzora.

Član 6

Kvalitativni nadzor

1. Pored kvantitativnog nadzora, CBK će takođe uzeti u obzir i kvalitativne aspekte. Ovaj proces će uključiti uspostavljanje veza između različitih članova grupe osiguranika, razumevanje i ocenjivanje veza upravljanja kao i finansijskih veza. CBK može zatražiti da podređeni subjekat osiguranika jedne grupe ima dovoljan broj nezavisnih direktora u svom odboru, koji deluju na nezavisan način od drugih kompanija grupe i time se osigurava da se posvećuje dovoljna pažnja odgovornosti osiguranika prema relevantnim nosiocima polisa. Informacije koje su prikupljene u ovom procesu će uticati na odluke CBK-a, o tome koji članovi jedne grupe treba da budu uključeni u konsolidovanoj grupi u cilju nadzora. Kada se jedna grupa sastoji od mešavine finansijskih i drugih subjekata, CBK može zatražiti uključivanje finansijskih aktivnosti i isključivanje subjekata sa nefinansijskim aktivnostima u cilju konsolidovanog nadzora. Međutim, da bi to uradila CBK treba osigurati da nijedna finansijska veza ili ona upravljanja nije takva da bi mogla naškoditi procesu. Stoga se očekuje da finansijska podgrupa ima nezavisne direktore i menadžere da ne bi bila pod prekomernim uticajem od rukovodstva subjekata koji su van konsolidovane finansijske podgrupe.
2. To može zahtevati neke izmene u načinu strukturiranja grupe ukoliko se smatra da struktura smeta efikasni konsolidovani nadzor.
3. CBK će takođe koristiti svoja ovlašćenja ako sumnja da ne licencirani subjekat unutar jedne grupe vrši aktivnosti koje su zabranjene Zakonom o osiguranjima ili na osnovu drugih relevantnih zakona.
4. CBK zahteva da jedna kompanija bude odgovorna za spoljnu reviziju svih kompanija jedne grupe a ne da se oslanja na rad nekih revizorskih kompanija.

Član 7

Informacije

1. Prikupljanje informacija od strane CBK-a stvara osnovu za konsolidovani nadzor. Prema članu 90 Zakona o osiguranjima, CBK može prikupiti informacije od nadgledanih subjekata unutar grupe osiguranika, ali i od drugih subjekata vezanih za nadzirani subjekat za određivanje navedenog stepena povezanosti.

2. Kada grupa osiguranika uključuje subjekte koji su nadgledani ili regulisani od strane drugog nadzornog organa na Kosovu ili van nje, CBK će održati periodične diskusije sa takvim nadzornim organima, koje su potrebne za razumevanje odnosa između licenciranih osiguranika na Kosovu i onih stranih u grupi koje će biti u stanju da utvrđuje koliko je grupa i njene komponente solventna.

Član 8

Procedura za konsolidovani nadzor

Ukoliko CBK smatra da postoji grupa osiguranika koji zahtevaju konsolidovani nadzor, ona će razgovarati sa glavnim članom grupe o prirodi ovih veza. Ako, na osnovu takvih razgovora, CBK utvrdi da grupa traži konsolidovani nadzor, onda će o tome pismeno obavestiti osiguranika, navodeći pri tome subjekte koji se predlažu da budu uključeni u konsolidovanom nadzoru. Na osnovu takve konstatacije procenjuje se potreba za bilo kakvo prilagođavanje konsolidacije za potrebe računovodstva.

Član 9

Primena, popravne mere i civilne kazne

Kršenje ove Uredbe biće predmet nadzornih i kaznenih mera predviđenih članovima 124, 125 i 126 Zakona o osiguranjima.

Član 10

Prelazne odredbe

Subjkti ove Uredbe, najkasnije šest (6) meseci nakon stupanja na snagu ove Uredbe, treba razmotriti i/ili odobriti interne politike i procedure u skladu sa zahtevima ove Uredbe.

Član 11

Ukidanje

Nakon stupanja na snagu ove Uredbe, biće ukinute sve odredbe propisa, pravila i smernica kojima se reguliše konsolidovani nadzor grupa osiguranika.

Član 12

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu 15 dana od dana usvajanja.

Prof. Dr. Bedri Peci
Predsednik Odbora Centralne banke